

Г. М. Лук'янчикова, С. В. Рудникова, І. В. Складенко

Генічеськ

ГЕНІЧЕСЬК – місто Херсонської області, райцентр. Знаходиться за 216 км від обл. центру, у пн.-сх. частині узбережжя Утлюц. лиману Азов. моря і відділяється від коси Арабатська Стрілка протокою Тонка, яка з'єднує лиман з оз. Сиваш. Залізнична ст., автостанція, мор. порт. Має автобусне сполучення з містами Херсон, Сімферополь, Ялта, Запоріжжя, Дніпропетровськ, Кривий Ріг. Площа 14,3 км². Насел. 21 793 особи (2001, складає 93,6 % до 1989): українців – 69,5 %, росіян – 26 %, татар – 2 %. Вперше згадується 1784. Назва міста походить від назви протоки (від тюрк. «дженіче» – тонкий). Перші поселенці називали його Усть-Азовськ. Назви Г. і Усть-Азовськ деякий час існували паралельно. У 1835 від Г. по Арабатській Стрілці прокладено пошт. тракт. Від 1837 – містечко. Входив до складу Мелітопол. пов. Таврій. губ. У травні 1855 під час Крим. війни 1853–56 зазнав знач. руйнувань від англо-франко-турец. флоту. 1876 у Г. проклали залізничну гілку від лінії Лозова–Сімферополь. На 1897 у м-ку проживало бл. 8,1 тис. осіб. За часів укр. революції 1917–21 Г. – зона селян. повстан. рухів. 1921 – повіт. центр Запоріз. обл. Від 1923 – райцентр (1923–32 – Мелітопол. округи Катеринослав. губ., 1932–39 – Дніпроп., 1939–44 – Запоріз., від 1944 – Херсон. областей). 1903 надано статус міста. Від 19 вересня 1941 до 30 жовтня 1943 – під нім.-фашист. окупацією; зазнав знач. втрат. До квітня 1944 у Г. велися бої за Арабатську Стрілку. Гол. підприємства: асфальт. завод, с.-г. підприємство «Волна», ВАТ «Генічес. хлібозавод», ТОВ «Мед.-вироб. компанія “Славмед”» (виробництво мед. вати, матраців, байк. та напіввовняних ковдр), Генічес. маш.-буд. завод, рибколгосп «Ревхвиля». У місті – 4 заг.-осв. школи, г-зія, санаторна школа-інтернат, ліцей, 2 ПТУ, мед. училище, філії Херсон. тех. університету, Запоріз. юрид. інституту МВС України; рай. лікарня, протитуберкульоз. диспансер, СЕС; рай. Будинок культури, Палац творчості дітей та юнацтва, дит. муз. школа, 3 б-ки, [Генічеський краєзнавчий музей](#); ДЮСШ, шахово-шашковий клуб, стадіон; 2 готелі, парк культури і відпочинку; відділ. 6-ти банків. Функціонують нар. естрад. оркестр Будинку культури, нар. аматор. театр «Ренесанс», зразковий колектив сучас. та бального танцю «Мозаїка». Виходить г. «Приазовська правда». 1999 започатк. проведення фестивалю нац. культур «Таврійська родина» (від 2005 – всеукр.). Реліг. громади: УПЦ МП, мусульман, адвентистів сьомого дня, євангел. християн-баптистів, свідків Єгови. У місті досить розвинені спорт. традиції. Г. є ареною регіон. змагань з боксу, міжнар. турніру з шахів «Азовська хвиля», чемпіонату України з футболу серед дит. команд. Пам'ятки архітектури:

маяк (1879), храм Різдва Пресвятої Богородиці (1905), будівля колиш. міської управи (нині рай. с.-г. упр., 1908), арка Калімбета (1909). У Г. встановлено пам'ятник Т. Шевченку, монумент «Дружба» на честь дружби укр. та грузинського народів, мемор. комплекс «Скорботна мати». У 1920-х рр. у Г. працював двічі Герой Радянського Союзу С. Ковпак. Серед видат. уродженців – д-р філос. н. [Д. Жданов](#), д-р мед. н. [В. Зяблов](#), д-р тех. н. [В. Білецький](#), д-р екон. н. [В. Павлов](#); кінооператор [М. Глідер](#), режисер та кіноактор М. Бровко; графік [Й. Дайц](#), живописці [Т. Диманова-Голинська](#), [Л. Малик](#); тренер ([легка атлетика](#)) [А. Орнанджі](#); Герої Рад. Союзу [І. Казинець](#) та [В. Курасов](#). На тер. міста виявлені курганні поховання епохи пізньої бронзи (2-га пол. 2 – поч. 1 тис. до н. е.).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Генічеськ / Г. М. Лук'янчикова, С. В. Рудникова, І. В. Склярєнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-29076>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).